

Inhysesshjon I. Inhysesfolk (Isl. *innhýsingr*; Fornsv. *inhysesman*, *innismaþer*, *hussæta maþer*, *innhysisfolk*, *innisfolk*). Under denna benämning har man af gammalt sammanfört sådana personer, som hvarken sjelfva hafva någon del i bys egor eller äro i annans tjenst, utan innebo hos andra ("i husum sita mæþ andrum") eller hafva sin bostad å andras egor. Till denna samfundsklass fördes också de stadsinnevånare, som icke voro egna borgare eller husegare och ej håller voro i annans tjenst. Den, som icke var egen bonde eller sjelfständig byaman, skulle enligt regeln i äldre tider vara i annans tjenst; men egde han 3 marks förmögenhet, så kunde han undgå att taga tjenst och kunde lefva såsom inhysesman mot skyldighet att på landsbygden betala half skatt emot bonde och i stad lika med sjelfständig byaman. Under 16:de och 17:de årh. sökte man genom en mängd förordningar tvinga inhysesfolk, som på landsbygden "icke bodde med bonden på halfva gården och skattade därför" eller idkade de handverk, som der ansågos nödiga, eller i stad för magistraten icke visat sig värdiga att utan tjenst der vistas, att taga tjenst eller att upptaga ödesvistas, att taga tjenst eller att upptaga ödeshemman; sjelfskrifvenhet till krigstjenst var det allmänna medlet att motverka lusten att sätta sig inhyses. Redan genom lagstadganden från 1700-talets förra del medgafs vidsträcktare rätt att sätta sig ned inhyses (jfr Legohjons-stadgan af d. 21 Aug. 1739). Och sedermera har man kommit derhän att lagstiftningen icke af någon för laga försvar fordrar antagande af tjenst, så snart han "är känd såsom den der iakttaget ordning och sedlighet i sitt lefverne samt söker efter förmåga sig ärligen försörja" (k. förordn. d. 29 Maj 1846). En jordegare må nu också fritt upplåta bostad å sina egor eller plats der till åt inhysesshjon, men ådrager sig derigenom möjligen förhöjda utskylder till fattigvården (k. förordn. om fattigvården d. 9 Juni 1871, § 34). För öfrigt är hvarje fastighetsegare skyldig att till församlingens pastor och vid mantalskrifning lemna uppgift å de personer, som i hans hus och å hans egor inflytta och bo (k. förordn. d. 20 Juli 1861, §§ 4, 5). I äldre tider ålåg det inhysesshjon, som fanns i bondes hus eller å hans egor, att vid behof göra honom dagsverken, eljest kunde han förvisas ur bostaden (1681 års Husesynsordning § 31); numera bero sådana skyldigheter uteslutande på aftal. Jfr Lösdrifvare. k. n. v.